

Collectanea botanica (Barcelona) [...] Volum 16... (1985-1986)

Índice

1. 113
2. 114
3. 115
4. 116

Moehringia glochidisperma (Caryophyllaceae)
nova espècie del Rif (Marroc)

J. M. MONTSERRAT I MARTÍ

ABSTRACT

MONTSERRAT I MARTÍ, J. M., 1985: *Moehringia glochidisperma* (Caryophyllaceae) new species of Rif (Marocco). Collect. Bot. 16(1): 113-116.

Moehringia glochidisperma is described as a new species of Djebel Lexhab. Only one locality of this species is known and it seems to be endemic with a very restricted distribution area.

RESUMEN

MONTSERRAT I MARTÍ, J. M., 1985: *Moehringia glochidisperma* (Caryophyllaceae) nueva especie del Rif (Marruecos). Collect. Bot. 16(1): 113-116.

Moehringia glochidisperma se describe como una especie nueva del Djebel Lexhab. Sólo se conoce una localidad de esta especie que parece endémica con área de distribución muy restringida.

El primer botànic que visità el massís calcari de Djebel Lexhab o Djebel Kraa (2.156 m), al Rif oriental, fou el Dr. Pius Font i Quer a la tardor de l'any 1929. L'any següent tornà a visitar aquesta muntanya dues vegades més, als mesos de juny i juliol.

Com a resultat d'aquestes recol·leccions publicà diversos tàxons nous al seu *Iter Maroccanum* de l'any 1930 i una memòria dedicada a la vegetació dels cims del Lexhab (FONT QUER, 1931).

Entre les plantes més notables es troba una espècie del gènere *Moehringia* que fou publicada inicialment com *M. tejedensis* Huter, Porta & Rigo (FONT QUER, 1931) i que posteriorment, fou repartida a l'*Iter Maroccanum* de 1930 amb el nom de *M. intricata* Willk. var. *tejedensis* (Huter, Porta & Rigo) Pau. Aquesta planta, única citació per a la flora d'Àfrica del Nord d'una espècie del gènere relacionada amb *M. intricata* Willk., fou descrita, anys més tard, per MAIRE & al. (1963) com una nova varietat amb el nom de *M. tejedensis* var. *rifiana* Maire.

La revisió del gènere, a la Península Ibèrica, ens ha portat a estudiar també els materials nordafricans dipositats als herbaris de l'Institut Botànic de Barcelona (BC), de l'Institut Botànic de

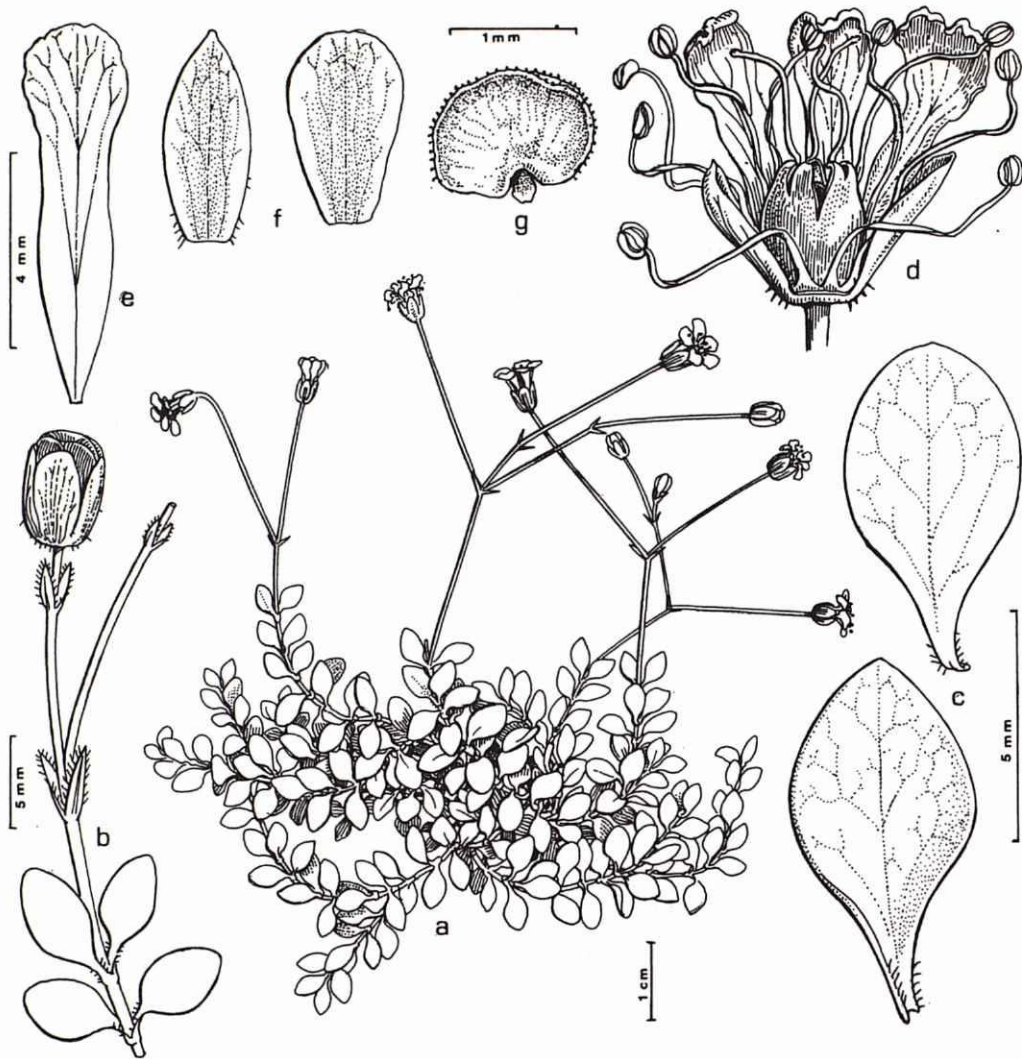

Fig. 1.— *Moehringia glochidisperma* J. M. Montserrat.— a) aspecte general; b) detall de la inflorescència; c) fulles caulinars; d) detall d'una flor; e) pètal; f) sèpals; g) grana immadura. Dibuix E. Sierra.

Montpellier (MPU) i la majoria dels principals herbaris peninsulars. Aquestes consultes ens han dut a descriure com una nova espècie la cariofil·làcia del gènere *Moehringia* que el Dr. Font i Quer recol·lectà al Djebel Lexhab, amb el nom de *Moehringia glochidisperma*. Aquesta nova espècie respon a la descripció següent:

***Moehringia glochidisperma* J. M. Montserrat, sp. nova**

Herba perennis, caespitosa; caules numerosi, plerumque procumbentibus; folia glaucescentia, subrotunda vel obovata, obtusa, modice succulenta, subcoriacea, usque ad 9 x 5 mm longa et lata. Inflorescentia 1-3(5)-flora; pedicelli 15-25 mm longi; bractee lanceolatae, subobtusae, margine ciliatae, usque ad 2 mm longae; flores pentameri; sepala obovato-lanceolata, obtusa, usque ad 4-4,5 x 1,7 mm longa et lata, dorso 5-7 nervata, marginibus scariosis basi ciliatis; petala elliptica, obtusa, prorsus alba, 8 x 3 mm longa et lata; stamina 10; capsula globosa vel fere; semina subreni-

formia, 1,3 x 1 mm longa et lata, testae cellulis margine valde sinuatis, acerrime tuberculatis, sed tuberculis apice quidem glochidiatis.

Habitat in Maroccano Regno, in fissuris rupium calc. montis Lexhab (Gomara), ad 2050 m alt.; 21 iulii 1930 Font Quer legerunt.

Holotypus: l'exemplar superior del plec que porta l'etiqueta (BC 136871).

Isotypi: Dr. Font Quer, Iter Maroccanum, 1930, n.º 183, ut *Moebria intricata* Willk. var. *tejedensis* (Huter, Porta & Rigo) Pau.

Planta perenne, cespitosa, amb tiges nombroses, generalment procumbents; fulles glaucescents, obovades o arrodonides, més rarament espatulades o lanceolades, amb l'apex obtús; fulles sovint suculentas, subcoriàcies, fins a 9 mm de longitud per 5 mm d'amplada, ciliades a la base de la fulla i del pecíol, que és tres vegades més curt que la làmina.

Inflorescència pauciflora amb 1-3(5) flors; pedicels de 15 a 25 mm de longitud, bràctees lanceolades, subobtusas, amb marge ciliat, fins a 2 mm de longitud. Flors sempre pentàmeres; sèpals obovato-lanceolats obtusos, fins a 4,5 mm de longitud per 2 d'amplada, amb 5-7 nervis dorsals i marge escariós; sempre ciliats a la base. Pètals obovato-el·líptics, cuneats a la base, de 8 mm de longitud, 10 estams.

Càpsula subglobosa. Grana subreniforme d'1,3 mm de longitud per 1 mm d'amplada; hílum disposat transversalment al marge ventral de la grana. Cèl·lules seminals amb marge molt sinuat, cadascuna provista al mig d'un tubercle prominent, l'apex del qual és gloquidiat.

Moebria glochidisperma ha estat recol·lectada només dues vegades, una l'any 1930 i l'altre l'any 1932, ambdues per Font i Quer segons es desprén d'un segon plec, recol·lectat també al Lexhab, el dia 17 de juliol de 1932. Els exemplars d'aquest darrer presenten les fulles força més glaucescents i coriàcies que el tipus, les tiges són més curtes i el nombre de flors per inflorescència es redueix, la qual cosa fa pensar en una forma deguda a un hàbitat més assolellat.

Fig. 2.— Aspecte de les cèl·lules amb tubercles gloquidiats de la testa seminal (x 600 augments). Fotografia realitzada pel Servei de Microscòpia Electrònica de la Universitat de Barcelona.

Per la informació de què disposem *Moebringia glochidisperma* és una espècie endèmica i localitzada als cims del Lexhab, anomenats Hafa Telaglisla on viu, entre 1950 i 2050 m, a les esquerdes de les roques amb *Potentilla caulescens* L., *Saxifraga weneri* Font Quer & Pau i altres rupícoles (FONT QUER, l.c.).

AGRAÏMENTS

Al Dr. Oriol de Bolòs per les seves orientacions i per la correcció del manuscrit, al P. M. Laínz per la revisió de la descripció llatina, al Dr. Eugeni Sierra per la magnífica il·lustració i a Ramón Fontarnau i al seu equip, del Servei de Microscòpia Electrònica de la Universitat de Barcelona, per la realització de la fotografia.

BIBLIOGRAFIA

- FONT I QUER, P., 1931: Nota sobre la flora subalpina de la cumbre del Lexhab (Marruecos). Mem. Real Acad. Ci. Barcelona, 22 (18), 20 pp.
- MAIRE, R. & al., 1963: Flore de l'Afrique du Nord, 9. Lechevalier. Paris.

(Rebut: 30 d'abril de 1985)